

názoru opačného, arci se otázkou, zda shluknutí v právě naznačeném, jedině správném pojetí trvalo také ještě v době, kdy byl obžalovaný úředníky vyzýván, aby odešel, vůbec neobírá, nezjišťuje proto způsobem, jakoukoli pochybnost vylučujícím, nenacházel-li se obžalovaný také tehdy v zástupu, nevylučuje zejména, že tomu tak ve skutečnosti bylo. Rozsudkovému zjištění, dle něhož se obžalovaný shluknutí vůbec nesúčastnil, nelze v tom směru přikládati významu, jelikož lze právem za to míti, že i ono spočívá na onom právně mylném chápání pojmu shluknutí soudem nalézacím. Naproti tomu dovozuje zmateční stížnost nikoli nepřipadně, že obžalovaný již slovným zněním svého výroku, zjištěného rozsudkem, projevil svou příslušnost k zástupu demonstrujícího dělnictva.

Čís. 897.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

I vlastník sadu, jenž, uspořádav veřejnou dražbu, utržil a přijal za zřejmě přemrštěnou cenu, spadá pod ustanovení § 7 lich. zák.

Pokud se dopouští vydražitel při dražbě sadu přeplácení cen (§ 9 lich. zák.).

(Rozh. ze dne 30. června 1922, Kr I 842/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti vznesené generální prokuraturou na záštitu zákona, právem: Rozsudkem odvolacího soudu lichevního pro soudní přestupky při zemském trestním soudě v Praze ze dne 21. února 1921, pokud jím byl Josef R. uznán vinným přestupkem dle § 9, odstavec první zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., porušen byl zákon v tomto ustanovení, rozsudek se v tomto bodě, jakož i ve výroku o trestu zrušuje a nařizuje se proti obviněnému obnovení trestního řízení u lichevního soudu při okresním soudě v Karlíně v rozsahu zrušení. Pokud jde o přestupek podle § 7 odstavec 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zůstává rozsudek nedotčen.

Důvody:

Josefu R-ovi, sadaři v S., kladlo se za vinu: a) že na jaře 1921 při dražbě třešňových sadů v K. vydražil sad u hřbitova za 14.200 Kč, ač vyvolací cena byla pouze 5000 Kč, že takto při nákupu předmětů potřeby, jež hodlal zciziti, přeplácel prodatelem požadovanou cenu, a že se tím dopustil přestupku dle § 9 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., a b) že využívaje mimořádných poměrů, vyvolaných válkou, požadoval za předměty potřeby zřejmě přemrštěnou cenu, a to koncem června 1921 za 1 kg třešní v sadě 6—8 K, a že se tím dopustil přestupku dle § 7 odstavec první zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. Rozsudkem lichevního soudu při okresním soudě v Karlíně ze dne 28. prosince 1921 byl Josef R. v obou směrech podle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby sprostěn. Ve směru přestupku přeplácení dle § 9 lichevního zákona neshledal soud první stolice v jednání obžalovaného skutkové povahy tohoto přestupku, protože »přihazování« při dražbě nelze podřaditi pod ustanovení citovaného § 9. Ve směru přestupku dle § 7, odstavec první lichevního zákona přihlížel soud první stolice pouze k cenám 6 K, 6 K 50 h a 7 K za 1 kg

třešní, a neuznal tyto ceny za zřejmě přemrštěné, protože byly tehdy při prodeji třešní v sadech v okolí Prahy obvyklými. Veřejný obžalobce odvolal se do výroku o vině a odvolací soud lichevní pro přestupky soudní při zemském soudě trestním v Praze rozsudkem ze dne 21. února 1922 odvolání tomu vyhověl, rozsudek první stolice v celém rozsahu změnil a uznal právem, že Josef R. jest vinen, že na jaře 1921 v K. při nákupu sklizně sadu u hřbitova, již hodlal zciziti, přeplatil prodatelem požadovanou cenu, a že v červnu 1921, využívaje mimořádných válek vyvolaných poměrů, žádal za předměty potřeby cenu zřejmě přemrštěnou, totiž za 1 kg třešní 8 Kč, že tím spáchal přestupky dle §§ 7 a 9 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., že se odsuzuje dle §§ 9 a 22 citovaného zákona vzhledem na ustanovení § 267 tr. zák. k příslušnému trestu. Odsuzující výrok ve směru přestupku dle § 9 lichevního zákona odůvodnil odvolací soud v podstatě tím, že se obžalovaný nespokojil s takovým podáním, které by mu bylo vzhledem k ostatním výlohám (hlídání sadu, česání ovoce a t. d.) umožnilo ovoce za ceny přiměřené prodávati, nýbrž že mu záleželo na tom, by mu byl sad přiklepnut třeba za sebe vyšší cenu. Okolnost, že obžalovaný vydražil sad ve veřejné dražbě, nemůže prý ospravedlniti jeho jednání, poškozující zájmy veřejnosti, poněvadž při opačném názoru dospělo by se k neudržitelnému, ba přímo absurdnímu důsledku, že jest beztrestným pachatel, který vydražil věc za podání, převyšující vyvolací cenu o jakkoliv vysoké procento, čímž by se pak státi mohlo, že by si třešně málo kdo mohl koupiti. Zákon o stihání válečné lichvy nechrání jen zájmy toho kterého jednotlivce, nýbrž snaží se zabrániti vykořisťování spotřebitelstva jako celku, a jest proto hleděti k důvodům veřejnoprávním. Odsouzení pro přestupek dle § 7 odstavce první lichevního zákona odůvodnil odvolací soud tím, že požadovanou cenu 8 Kč za 1 kg třešní, kteroužto cenu obžalovaný dle zjištění odvolacího soudu žádal a přijal, pokládal za zřejmě přemrštěnou, protože cena třešní v době činu v K. se pohybovala dle zprávy dozorcích orgánů mezi 6—7 Kč za 1 kg. Pokud se týče přestupku § 7, jeví se rozsudek správným, zákonu i stavu věci odpovídajícím, k čemuž budiž podotknuto, že i vlastník sadu, jenž, uspořádav dražbu, utřil zřejmě přemrštěnou cenu a přes to ji přijal, propadá rovněž sankci § 7 zákona o lichvě. Naproti tomu však byl porušen zákon v § 9 odstavce první citovaného zákona. Odvolací soud shledal skutkovou podstatu § 9 v tom, že obžalovaný vydražil třešňový sad za 14.200 Kč, ač vyvolací cena činila pouze 5000 Kč. Dle posléze citovaného ustanovení trestá zákon toho, kdo při nákupu předmětů potřeby, jež zciziti hodlá, přeplácí cenu prodatelem požadovanou, nebo, nepožaduje-li se určitá cena, cenu úředně stanovenou, není-li tu však ceny takové, cenu až dosud obvyklou. V tomto případě vydražil obžalovaný třešňový sad ve veřejné dražbě. Co se této týče, dlužno poukázati předně na platné dosud nařízení ze dne 18. března 1919, čís. 94 ř. zák., kterým dražba předmětů potřeby, až na výjimky, v nařízení tom stanovené, byla až na další zakázána. Než i z tohoto nařízení možno souditi, že veřejná dražba jako právní instituce, v podstatě na přeplácení založená, nebyla zásadně zákonem zakázána. Nelze proto užití prvního ustanovení § 9 »přeplácí prodatelem požadovanou cenu«. Rovněž nelze v tomto případě užití druhého ustanovení § 9 (»úředně stanovenou cenu«), poněvadž obchod ovocem byl v době činu vzhledem ku vládnímu naří-

zení ze dne 21. dubna 1921, čís. 169 sb. z. a n., uvolněn a pro rok 1921 nebyla stanovena pro třeshně úřední cena. Za to však lze užiti ustanovení třetího (cenu až dosud obvyklou). Za takovou lze již dle obecné mluvy považovati cenu, která byla pro dotyčný předmět potřeby před dobou nákupu na určitém místě po přiměřenou dobu skutečně požadována a placena (viz rozhodnutí bývalého nejvyššího soudu ve Vídni ze dne 8. srpna 1916, Kr III 103/16, čís. sb. 4321). A tu je zvykem, že ovoce na stromě draží se a prodává se z volné ruky, již před dozráním. Pro ceny ve velkém netřeba čekati, až úroda uzrá a cena v prodeji drobném se vytvoří. Je docela možno, srovnáním s jinými dražbami a zvláště s daleko kulantnějšími prodeji z volné ruky cenu pro sklizeň běžícího roku, zde 1921, zjistiti, načež teprve po zjištění této obvyklé ceny lze se vysloviti o tom, dána-li skutková podstata § 9 zákona lichevního. Odvolací soud měl tedy, poněvadž ani cena požadovaná ani ceny úředně stanovené nepřicházejí v tomto případě v úvahu, nejprve zjistiti dle zásad shora vytknutých a rozhodnouti o tom, zdali obžalovaný přeplácel cenu až dosud obvyklou. Protože se tak nestalo, nýbrž rozsudečnému výroku bylo neprávem za základ položeno pouze přeplácení ceny vyvolací, prodátem v dražbě požadované, nemohl býti obžalovaný na dosavadním podkladě při správném výkladu zákona toho času odsouzen pro přestupek dle § 9 zákona o lichvě. Výrokem, odsuzujícím obžalovaného pro přestupek dle citovaného §, byl proto zákon v tomto ustanovení porušen.

Čís. 898.

Běželo-li obyčejné řízení trestní a řízení před soudem lichevním vedle sebe pouze fakticky, aniž se stalo usnesení podle § 57 tr. ř., nebylo třeba výhrady veřejného obžalobce ve smyslu § 57 tr. ř., odstavec druhý.

(Rozh. ze dne 30. června 1922, Kr II 496/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Uherském Hradišti ze dne 9. května 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným podle § 11 čís. 4 zák. ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl — a uvedl mimo jiné

v d ů v o d e c h:

Ze zmatečných důvodů, uplatňovaných zmateční stížností obžalovaného, dlužno vyříditi především zmatečnost podle § 281 čís. 9 lit. b) tr. ř., kterou stížnost spatřuje v tom, že obžalovaný byl uznán vinným přechodem předražování přes to, že státní zastupitelství v Brně nevyhradilo si stíhání stěžovatele, když na něho dne 31. ledna 1920 podávalo u zemského trestního soudu v Brně obžalobu pro zločin krádeže a navrhovalo, by za účelem provedení řízení pro přečin řetězového obchodu bylo trestní řízení podle § 7 tr. ř. vyloučeno a odstoupeno krajskému soudu v Uherském Hradišti. Přes to, že tvrzení zmateční stížnosti jsou skutkově správná, není zmateční stížnost odůvodněna. Jak ze spisů vidno, nedošlo